

Esitys

Luvut 12, 12.1, 12.2, 12.2.1 ja 12.2.2

LUKU 12 VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

Valinnaisuus perusopetuksessa

TAIDE- JA TAITOAINEIDEN VALINNAISET TUNNIT

Perusopetuksen valtakunnallinen tuntijako määrittelee taide- ja taitoaineiden ryhmään kuuluvat yhteiset oppiaineet, jotka **ovat kotitalous, kuvataide, käsityö, liikunta ja musiikki**. Uuden tuntijaon mukaan oppilaalle tarjotaan taito- ja taideaineiden valinnaiskursseja 6 vvt vuosiluokilla 1 – 6 ja 5 vvt vuosiluokilla 7 – 9.

Jämsässä vuosiluokilla 1-7 taito- ja taideaineiden valinnaiskurssit sisältyvät kyseisen yhteisen aineen oppimäärään.

Käsityössä kurssija on sijoitettu valmiiksi 0-1 vvh vuosiluokille 3-6 siten, että jokaisella vuosiluokalla on 2 vvh käsityötä.

Koulut sijoittavat eri oppiaineisiin omien tarpeidensa ja valmiuksiensa mukaisesti (alin rivi) taito- ja taideaineiden valinnaiset kurssit lukuvuosittain **vuosiluokilla 3 ja 4**:

Taito- ja taideaineet	1lk	2lk	väh.	3lk	4lk	5lk	6lk	väh.
MU	1	1	2	1	1	1	1	4
KU	1	1	2	1	2	1	1	5
KÄ	2	2	4	2	2	2	2	5
LI	2	2	4	3	2	2	2	9
KO								
MU+KU+KÄ+LI+KO	1		*	2	1	0	0	6

7. vuosiluokalla yksi (1) vvt on sijoitettu kaikille **yhteisen käsityön** tuntimäärään.

	7lk	8lk	9lk	väh.
MU2				2

KU	2			2
KÄ	3			2
LI	2	3	2	7
KO	3			
	0	2	2	5

Oppilas valitsee yhden (2 vvt) taito- ja taideaineiden **syventävän** kurssin 8. ja 9. vuosiluokalle, yhteensä siis 4 vvt (ns. pitkä valinta).

Oppilas tekee valinnan **kahdeksi vuodeksi (8.-9.lk)** siten, että hän valitsee joko **yhden kahden (2) vvt:n valinnaiskurssin** TAI **kaksi yhden (1) vvt:n kurssia**. Valitessaan kaksi kurssia, oppilas voi opiskella kahta eri taito- ja taideainetta. Jokainen koulu päättää siitä, tarjotaanko oppilaille sekä yhden, että kahden vuosiviikkotunnin taide- ja taitoaineiden valinnaisia.

Koska taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden opetusta, ne myös arvioidaan osana niiden opetusta. Tämä tarkoittaa, ettei taide- ja taitoaineiden valinnaisista opinnoista tule erillistä arviota lukuvuositoludistukseen tai päättötodistukseen, vaan **ne arvioidaan osana kaikille yhteisten taito- ja taideaineiden oppimääriä**. Kyse on siten yhteisen oppiaineen **syventävistä opinnoista**.

HUOM! Käsityö jatkuu monimateriaalisena myös taito- ja taideaineen valinnaisaineena 8. ja 9. luokilla. Osana muita valinnaisaineita voidaan tarjota erikseen teknisen ja tekstiilityön kurseja.

- **MUUT VALINNAISAINHEET**

Jokaisen oppilaan opintoihin tulee perusopetuksen aikana sisältyä **vähintään 9 vuosiviikkotuntia** valinnaisten aineiden opiskelua, joka syventää ja laajentaa oppilaan osaamista eri oppiaineissa oppilaan valinnan mukaan. Valinnaisuus voi liittyä mihin tahansa yksittäiseen oppiaineeseen – myös taide- tai taitoaineisiin tai kieliin - useampiin oppiaineisiin tai suoraan esimerkiksi laaja-alaiseen osaamiseen.

vt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
VALINNAISET 1-9					1	2		3	3	9

Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetuksen yhteisten aineiden syventäviä ja soveltavia opintoja tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti.

- **Vuosiluokka 5 -6 – 1 vvt + 2 vvh**

- valinnaisaineet ovat yhteisten aineiden syventäviä ja soveltavia kursseja tai ne voidaan suunnitella **laaja-alaisen osaamisen L1-L7 pohjalle** siten, että niiden sisältö ja tavoitteet suunnitellaan oppiainerajat ylittävän yhteistyön pohjalta
- kurssi voi sisältää laaja-alaisen osaamisen tavoitteita eri oppiaineista, ja kurssin vetäjinä voi olla useampi kuin yksi opettaja
- 5. luokalla oppilas valitsee yhden valinnaisaineen, joka arvioidaan hyväksyty/hylätty
- 6. luokalla oppilas valitsee kaksi yhden vuosiviikkotunnin valinnaisainetta, jotka arvioidaan hyväksyty/hylätty.

o **Vuosiluokat 8-9 – 3 vvt + 3 vvt**

- valinnaisaineet ovat soveltavia kursseja, jotka voivat olla **yhteisten aineiden syventäviä ja soveltavia kursseja** tai muita, mm. useasta oppiaineesta muodostettuja **oppiainekokonaisuuksia**, tai ne voivat liittyä suoraan esimerkiksi laaja-alaiseen osaamiseen
- valinnaiskurssit suunnitellaan joko yhden (1), kahden (2) tai kolmen (3) vuosiviikkotunnin laajuisiksi
- yhden vuosiviikkotunnin laajuiset kurssit perustuvat yhden tai useamman oppiaineen **laaja-alaisen osaamisen L1-L7 tavoitteisiin** samalla periaatteella kuin 5. tai 6. luokalla tarjottavat valinnaiskurssit, ja kurssia voi vetää useampi kuin yksi opettaja
- muita valinnaisia aineita oppilas voi valita **3 tuntia, 2 + 1 tuntia tai 1 + 1 + 1 tuntia** 8. ja 9. luokalle, kullekin erikseen (ns. lyhyt valinta)
- vähintään kahden (2) vuosiviikkotunnin laajuiset valinnaisaineet arvioidaan numeroin, lyhyemmät hyväksyty/hylätty.

VALINNAISET KIELET

Valinnaisia kieliä voidaan tarjota toisessa kotimaisessa kielessä tai vieraisissa kielissä. Valinnaisena voidaan opettaa mitä tahansa kieltä A2- tai B2-oppimääränä.

Jämsässä 4. vuosiluokalla alkavina **A2 kielinä tarjotaan saksaa ja venäjää** sekä 8. vuosiluokalla alkavina **B2 kielinä saksaa, venäjää ja ranskaa**. Vuosiluokilla 4-7 A2 kielen tunnit (2+2+2+2 vvt) tulevat oppilaiden normaalin viikkotuntimäärän päälle, kun taas 8. ja 9. luokilla A2 (2 +2 vvt) ja B2 (2+2 vvt) kielet sisältyvät oppilaiden valinnaisaineisiin ja niiden tuntimääriin.

A2-kielessä ryhmän perustamisen vähimmäisraja on 15 oppilasta. A2 kielen opetusta voidaan järjestää joko lähi- tai etäopetuksena.

MUUTA

Valinnaiskurssien ryhmäkoon **minimi on 10 oppilasta**, kuitenkin niin, että koulut määrittelevät perustettavat ryhmät ja niiden koon lukuvuosittain. Tärkeintä on se, että ryhmäkoko vastaa kurssin toiminnan luonnetta ja toiminta säilyy tarkoituksenmukaisena, vaikka ryhmästä lähtisi pois oppilaita.

Valinnaisainevalinnat tehdään kaikissa kouluissa 31.1. mennessä.

Uusia kursseja voidaan lisätä yhteiselle tarjottimelle aina, kun siihen tulee tarvetta. Tiedot uusista kursseista viedään aina ensin ops-ohjausryhmälle, joka päivittää kurssitarjottimen (Pedanet ja Primus) ja vastaa asian viemisestä sivistyslautakunnan päätettäväksi.

[Koulujen omat suunnitelmat](#)

Mahdolliset koulukohtaiset täydennykset kirjataan koulukohtaiseen toimintasuunnitelmaan.

Tähän linkki koulun toimintasuunnitelmaan vastaavaan kohtaan.

[12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit](#)

[Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet](#)

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1-6 ja vuosiluokille 7-9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1-6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7-9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi taide- ja taitoaineiden opinnoiksi, jotka syventävät oppilaan osaamista. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joitakin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

[T-valinnaisten tuntien paikallinen opetussuunnitelma](#)

Perusopetuksen valtakunnallinen tuntijako määrittelee taide- ja taitoaineiden ryhmään kuuluvat yhteiset oppiaineet, jotka **ovat kotitalous, kuvataide, käsityö, liikunta ja musiikki**. Tuntijaon mukaan oppilaalle tarjotaan taito- ja taideaineiden valinnaiskursseja 6 vvt vuosiluokilla 1 – 6 ja 5 vvt vuosiluokilla 7 – 9.

Jämsässä vuosiluokilla 1-7 taito- ja taideaineiden valinnaiskurssit sisältyvät kyseisen yhteisen aineen oppimäärään. Osa kursseista on sijoitettu valmiiksi, osan koulut sijoittavat eri oppiaineisiin omien tarpeidensa ja valmiuksiensa mukaisesti (alin rivi) lukuvuosittain.

Käsityössä kursseja on sijoitettu valmiiksi 0-1 vvh vuosiluokille 3-6 siten, että jokaisella vuosiluokalla 3-6 on 2 vvh käsityötä.

Koulut sijoittavat eri oppiaineisiin omien tarpeidensa ja valmiuksiensa mukaisesti (alin rivi) taito- ja taideaineiden valinnaiset kurssit lukuvuosittain vuosiluokilla 3 ja 4:

Taito- ja taideaineet	1lk	2lk	väh.	3lk	4lk	5lk	6lk	väh.
MU	1	1	2	1	1	1	1	4
KU	1	1	2	1	2	1	1	5
KÄ	2	2	4	2	2	2	2	5
LI	2	2	4	3	2	2	2	9
KO								
MU+KU+KÄ+LI+KO	1		*	2	1	0	0	6

7. vuosiluokalla yksi (1) vvt on sijoitettu kaikille **yhteisen käsityön** tuntimäärään.

	7lk	8lk	9lk	väh.
MU	2			2
KU	2			2
KÄ	3			2
LI	2	3	2	7
KO	3			
	0	2	2	5

Oppilas valitsee kaksi (2) vvt taito- ja taideaineiden **syventävää** valinnaiskurssia 8. ja 9. vuosiluokalle, yhteensä siis 4 vvt (ns. pitkä valinta).

Oppilas tekee valinnan **kahdeksi vuodeksi (8.-9.lk)** siten, että hän valitsee joko **yhden kahden (2) vvt:n valinnaiskurssin** TAI **kaksi yhden (1) vvt:n kurssia**. Valitessaan kaksi kurssia, oppilas voi opiskella kahta eri taito- ja taideainetta.

Koska taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden opetusta, ne myös arvioidaan osana niiden opetusta. Tämä tarkoittaa, ettei taide- ja taitoaineiden valinnaisista opinnoista tule erillistä arviota lukuvuositoludistukseen tai päättötodistukseen, vaan **ne arvioidaan osana kaikille yhteisten taito- ja taideaineiden oppimääriä**. Kyse on siten yhteisen oppiaineen **syventävistä opinnoista**.

HUOM! Käsityö jatkuu monimateriaalisena myös taito- ja taideaineen valinnaisaineena 8. ja 9. luokilla. Osana muita valinnaisaineita voidaan tarjota erikseen teknisen ja tekstiilityön kurseja.

[Koulujen omat suunnitelmat](#)

Mahdolliset koulukohtaiset täydennykset kirjataan koulukohtaiseen toimintasuunnitelmaan.

Tähän linkki koulun toimintasuunnitelmaan vastaavaan kohtaan.

Luku 12.2.1 L-valinnaiset lyhytkurssit 5., 6., 8. ja 9. vuosiluokilla (1 vvh)

8. ja 9. vuosiluokan lyhytkurssit

Oppilas valitsee 8. ja 9. luokille kolme (3) vuosiviikkotuntia valinnaisia aineita kummallekin vuosiluokalle erikseen.

Hän voi valita

yhden kahden vuosiviikkotunnin (2 vvt) V-kurssin (yhteensä 2 vvt) ja yhden yhden vuosiviikkotunnin (1 vvt) L-kurssin (yhteensä 3 vvt),

tai yhden kolmen vuosiviikkotunnin V-kurssin (yhteensä 3 vvt)

tai kolme yhden vuosiviikkotunnin (1 vvt) L-kurssia (yhteensä 3 vvt).

A2 tai B2 kieli kuuluu V-valinnaisaineisiin ja sitä opiskellaan sekä 8., että 9. vuosiluokalla 2 h/vk

Koulut valitsevat alla olevalta kurssitarjottimelta ne kurssit, joita haluavat tarjota omille oppilailleen. Kurssien opettajat suunnittelevat tarkemmin kurssin tavoitteet ja sisällöt, sekä arvioinnissa käytettävät menetelmät. Nämä kaikki kirjataan koulun valinnaisainetarjottimelle kurssikuvauksiin. Oppilaat tekevät valintansa vuosittain tammikuun loppuun mennessä.

Lk- ASTE	LAA- JUUS	KURSSIN NIMI	ARVIOINTI hyväksytty/hylätty
KUVALLINEN ILMAISU			
8, 9	1	Kuvataide	
8, 9	1	Piirustus ja maalaus	
8, 9	1	Valokuvaus ja media	
8, 9	1	3D	
LUONNONTIETEET			
8, 9	1	Eräretkikurssi	
8, 9	1	Kenttätutkimuskurssi	
8, 9	1	Ohjelmointi	
8, 9	1	Näppäilytaito	
8, 9	1	Pelien logiikka	
8, 9	1	LUMA	
9	1	Matematiikkaa lukioon aikoville	

9	1	Kemiaa ja fysiikkaa lukioon aikoville	
KANSAINVÄLISYYS JA VIERAAT KIELET			
8,9	1	Englannin lisäkurssi	
8,9	1	Kielimaistiais	
9	1	Ruotsilla jatsoon	
LIIKUNTA JA TERVEYS			
8,9	1	Hyvinvointi ja kehonhuolto	
8,9	1	Tanssi ja musiikkiliikunta	
8,9	1	Lihaskunto ja kestävyys	
MUSIIKKIKASVATUS			
8,9	1	Bändikurssi	
8,9	1	Musiikki	
ÄIDINKIELI JA ILMAISUTAITO			
8,9	1	Äidinkielen valinnaiskurssi	
8,9	1	Kirjoittamisen kurssi	
8,9	1	Draama	
9	1	Äikkää lukioon aikoville	
KOTITALOUS			
8,9	1	Kotitalous	
8,9	1	Leivonta	
KÄDENTAILOT			
8,9	1	Tekninen työ	
8,9	1	Tekstiilityö	
8,9	1	Erävalinekurssi	
YHTEISKUNTA JA OSALLISUUS			
8,9	1	Yrittäjyyskurssi	
8,9	1	Taloustaidot	
8,9	1	Etiikan kurssi	
8,9	1	Turvakurssi	

8,9	1	Tukioppilaskurssi	
8,9	1	Historian käännekohtia	

5 ja 6. vuosiluokan lyhytkurssit

Oppilas valitsee 5. vuosiluokalle yhden L-valinnaiskurssin ja 6. luokalle kaksi L-valinnaiskurssia, joiden laajuus on yksi vuosiviikkotunti (1 vvt). Valinnaisainetta opiskellaan joko yksi tunti viikossa läpi lukuvuoden, tai kaksi tuntia viikossa syys- tai kevätlukukaudella.

Koulut valitsevat alla olevalta kurssitarjottimelta ne kurssit, joita haluavat tarjota omille oppilailleen. Kurssien opettajat suunnittelevat tarkemmin kurssin tavoitteet ja sisällöt, sekä arvioinnissa käytettävät menetelmät. Nämä kaikki kirjataan koulun valinnaisainetarjottimelle kurssikuvauksiin. Oppilaat tekevät valintansa vuosittain tammikuun loppuun mennessä.

Pienillä kouluilla oppilaat suunnittelevat opettajansa johdolla valinnaiskurssin itse, ja se toteutetaan joko 1 h/ vk koko vuoden ajan, tai joko syksyllä tai kevätlukukaudella 2 h/vk.

L-valinnaisia kursseja voidaan opettaa myös 5. ja 6. luokkien yhdistetyissä ryhmissä.

LK-ASTE	LAA-JUUS	KURSSIN NIMI	ARVIOINTI
MUSIIKKIKASVATUS			
5 ja 6	1	Maailman musiikki, rytmiikka ja musiikkiliikunta	
5 ja 6	1	Kuoro	
5 ja 6	1	Bändi	
LIIKUNTA JA HARRASTUKSET			
5 ja 6	1	Pelien kurssi - sisä- ja ulkopelejä	
5 ja 6	1	Harrastamaan	
ÄIDINKIELI JA ILMAISUTAITO			
5 ja 6	1	Tarinatunti	
6	1	Minun koulutieni	
KÄDENTAITOT			
5 ja 6	1	Käsityökurssi	

6	1	Graffitia lankatekniikoilla	
KANSAINVÄLISYYS JA VIERAAT KIELET			
6	1	Kielimaistiais	
YHTEISKUNTA JA OSALLISUUS			
6	1	Kotitaloutta alakouluun	
6	1	Oikein vai väärin - etiikkakurssi	
6	1	Yhteyksiä maailmalle	
5, 6	1	Kaverina muille (liikuntaleikkien ohjaaminen)	
6	1	Eläinten hoito ja hyvinvointi	
6	1	Luontoon (retkeily ja luonnontuntemus, kenttätutkimuskurssi)	
6	1	Tieto- ja viestintätekniikan kurssi – tietokone tutuksi	
PIENTEN KOULUJEN VALINNAISKURSSI			
5, 6	1	Rakenna oma kurssi – 5/6. luokan oppilaat suunnittelevat opettajansa johdolla laaja-alaiseen osaamiseen liittyvän kurssin.	

Luku 12.2.2 V-valinnaiset kurssit 8. ja 9. vuosiluokat

LK aste	LAA- JUUS	KURSSIN NIMI	ARVIOINTI numeroarviointi
ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS			
8, 9	2	Draama	
KOTIT ALOU S			
8, 9	2	Kotitalous	
MUSII KKIKA SVATU S			

8, 9	2	Musiikki	
KUVALINEN ILMAISU			
8, 9	2	Kuvataide	
LIIKUN TAKAS VATUS			
8, 9	2	Pelien kurssi	
TIETO- ja VIESTI NTÄTE KNOL OGIA			
8, 9	2	Tietokone hyötykäyttöön	
KÄDE NTAID OT			
8, 9	2	Tekninen työ	
8, 9	3	Tekninen työ	
8, 9	2	Tekstiilityö	
YHTEI SKUNT A JA OSALL ISUUS			
8, 9	2	Tukioppilaskurssi	
VIERA AT KIELET			
8, 9	2	Saksa	
8, 9	2	Ranska	
8, 9	2	Venäjä	

--	--	--	--